کسب و کار

مدل حضوری/مجازی چه معنایی برای کسب‌وکار شما دارد؟

در اواخر فوریه ۲۰۲۰، نتایج یک نظرسنجی داخلی در شرکت فوجیتسو، نشان داد بیش از ۷۴ درصد از ۸۰ هزار کارمند این شرکت واقع در ژاپن، دفتر کار را بهترین مکان برای کار کردن می‌دانند و این کاملا یک هنجار بود.

کمتر از یک ماه بعد، پاندمی کرونا شروع شد و بیشتر همین افرادی که در نظرسنجی شرکت کرده بودند، خانه‌نشین شدند. طولی نکشید که آنها به مزیت‌های دورکاری پی بردند. در نظرسنجی بعدی، فقط ۱۵ درصد گفته بودند که دفتر کار را بهترین مکان برای کار کردن می‌دانند؛ ۳۰ درصد گفته بودند خانه بهترین مکان برای کار است و ۵۵ درصد باقی مانده هم به نفع ترکیبی از کار در خانه و دفتر کار رای داده بودند. این یک تغییر عمیق بود.

حالا هیروکی هیراماتسو، مدیر منابع انسانی شرکت می‌گوید: «دیگر به شرایط قبلی بازنخواهیم گشت.» خیلی از مدیران دیگر مثل هیراماتسو، شرایط کرونا را فرصتی می‌دانند که یک بار برای همیشه می‌تواند شکل کار کردن را به مدل دوگانه حضوری/مجازی تغییر دهد؛ مدلی که باعث می‌شود زندگی کاری ما هدفمندتر، مولدتر و منعطف‌تر شود.

اگر مدیران می‌خواهند این تغییر را با موفقیت پشت سر بگذارند، باید تن به کارهایی دهند که قبل از این انجام نمی‌دادند. متناسب‌سازی کار دوگانه با در نظر گرفتن نگرانی‌های انسانی فردی و نه صرفا دغدغه‌های موقعیتی برای طراحی درست مدل کاری دوگانه، باید دو محور زمان و مکان را در نظر گرفت.

مکان، محوری است که فعلا بیشترین توجه را معطوف خود کرده است. میلیون‌ها نفر ناگهان از محدودیت مکانی (کار کردن حتمی در محیط کار) به عدم محدودیت مکانی (کار کردن از هر جایی) رسیدند. شاید چیزی که کمتر به آن توجه شده، تغییری است که در محور زمان ایجاد شده و افراد از محدودیت زمانی (کار کردن همزمان با دیگران) به عدم محدودیت زمانی (کار کردن در هر زمانی که بخواهند) رسیدند.

قبل از کرونا، ساعات کاری ۹ تا ۵ در دفتر کار یک اتفاق عادی بود و انعطاف‌پذیری چندانی در آن وجود نداشت. حالا مدیران به این نتیجه رسیده‌اند که کارکنان از هر جایی و در هر زمانی که کار کنند، می‌توانند بهره‌ور باشند و همین موضوع شکل‌گیری مدل دوگانه را برنگتر کرده است. این اتفاق نیازمند این است که مدیران چالش را از چهار چشم‌انداز مختلف در نظر داشته باشند:

۱- مشاغل و وظایف چه چیزهایی را در برمی‌گیرند؟

وقتی به مشاغل و وظایف فکر می‌کنید، باید محرک‌های اصلی بهره‌وری- یعنی اثرزی، تمرکز، همکاری و هماهنگی- را برای هر کدام بدانید. حالا در نظر بگیرید این محرک‌ها چگونه تحت‌تاثیر تغییراتی قرار می‌گیرند که در نظام کاری در راستای دو محور زمان و مکان ایجاد می‌شوند.

۲- انتخاب کارکنان شما چه خواهد بود؟

ظرفیت ما برای داشتن بالاترین عملکرد کاری، با توجه به اولویت‌های فردی ما تفاوت چشمگیری دارد. بنابراین، وقتی می‌خواهید مدل دوگانه را طراحی کنید، اولویت‌های کارکنان را در نظر داشته باشید. تصور کنید دو برنامه‌ریز استراتژیک در یک شرکت یک کار مشابه انجام می‌دهند. یکی از آنها که جورج نام دارد، ۴۰ ساله است. خانه‌اش از شرکت دور است، یک محیط کاری مجهز در خانه دارد، فرزندانش در طول روز مدرسه هستند و وقتی می‌خواهد دور کاری کند، می‌تواند تمرکز بیشتری داشته باشد. او ترجیح می‌دهد فقط هفته‌ای یک تا دو روز به شرکت سر بزند و با تیمش ملاقات داشته باشد.

لیلیان ۲۸ ساله است و در مرکز شهر در آپارتمانی کوچک با دو هم‌خانه زندگی می‌کند. او نمی‌تواند برای ساعات طولانی با تمرکز زیاد در آن خانه کار کند. او ترجیح می‌دهد برای متمرکز شدن بر کارش، در دفتر کار شرکت که فاصله کمی هم با محل زندگی‌اش دارد، حضور پیدا کند.

جورج و لیلیان از نظر سابقه کاری در شرکت هم با هم متفاوت هستند. جورج هشت سال در این شرکت کار کرده و شبکه ارتباطی قوی‌ای دارد و بنابراین حضورش در شرکت برای توسعه کارش چندان حیاتی نیست. اما لیلیان که تازه این شغل را به دست آورده، دوست دارد بیشتر آموزش و راهنمایی بگیرد؛ فعالیت‌هایی که نیازمند صرف وقت بیشتر در دفتر کار هستند.

۳- کار چگونه انجام می‌شود؟

برای اینکه مدل دوگانه موفقیت‌آمیز باشد، باید در شکل پروژه‌ها و جریانات کاری تجدید نظر کنید. مثلا مدیری که قرار است کار جورج و لیلیان را مدیریت کند، علاوه بر اولویت‌های فردی آنها، باید به فکر هماهنگ‌سازی کار آنها با سایر اعضای تیم هم باشد. مدیران به دو روش با این موضوع برخورد دارند. یکی افزایش استفاده از تکنولوژی برای هماهنگ‌سازی فعالیت‌های کارکنان. و دیگر تغییر جریانات کاری مثل اتوماتیک‌سازی برخی وظایف یا تعیین هدف کسب‌وکار جدید.

۴- آیا جامعیت و عدالت را مد نظر قرار می‌دهید؟

تحقیقات نشان داده احساس بی‌عدالتی در محیط کار می‌تواند به بهره‌وری آسیب بزند، نرخ ریزش کارکنان را افزایش دهد و باعث کمتر شدن میزان همکاری بین افراد شود. در گذشته، وقتی شرکت‌ها شروع به امتحان کردن رویکردهای منعطف در محیط کار می‌کردند، به مدیران اجازه می‌دادند این فرآیند را مطابق برنامه‌ریزی خودشان پیش ببرند. در نتیجه تیم‌های مختلف درجات مختلفی از انعطاف‌پذیری را تجربه می‌کردند و مدیران با اتهام رواج بی‌عدالتی مواجه می‌شدند. شرکت اریکسون برای جلوگیری از این اتفاق، تصمیم گرفت کاری کند هر قانون جدیدی که برای کار کردن در نظر گرفته می‌شود، ریشه در فرهنگ شرکت داشته باشد که مهم‌ترین جنبه آن، ایجاد محیطی برای «صحبت کردن، همدلی و همکاری» است. آنها یک کنفرانس مجازی ۷۲ ساعته راه انداختند که بیش از ۱۷ هزار نفر از ۱۳۳ کشور در آن شرکت کردند و ۲۸ هزار نظر در این کنفرانس ثبت شد. این اتفاق به اریکسون کمک کرد در طراحی مدل دوگانه به نکات خوبی دست پیدا کند. رهبری سازمانی اریکسون پی برده بود که بهترین راه برای توجه کردن به احساس ابهام و بی‌عدالتی کارکنان این است که صدای آنها را بشنود.

در نهایت، این سوال را از خودتان بپرسید که آیا تنظیمات جدید مدل دوگانه شما از ارزش‌ها و فرهنگ شرکت پشتیبانی می‌کند یا نه. آیا مبنایی برای آینده ایجاد کرده‌اید که هر کسی در شرکت احساس تعهد، عدالت، انگیزه و معنادار بودن کند؟ این چالش شما و البته فرصت بزرگ شماست.

نویسنده: Lynda Gratton
مترجم: مریم رضایی

رئیس سازمان سیما، منظر و فضای سبز شهری شهرداری کرج از جلمامی و نصب مبلمان سنگی در فاز سوم پارک محله‌های مهرشهر خبر داد.

بضاعتی پور خبر داد؛

تجهیز پارک بین‌فازی مهرشهر به مبلمان سنگی

به گزارش پیام آشنا، پیمان بضاعتی پور با اشاره به اینکه ایجاد فضایی مناسب جهت پیاده‌روی و پر کردن اوقات فراغت شهروندان، افزایش سرانه فضای سبز و ارتقای نشاط اجتماعی از اهداف سازمان در احداث پارک‌های محله‌ای است، گفت: پارک بین‌فازی مهرشهر با مساحت یک هکتار در حال تکمیل است.

وی به جلمامی ۴ میز شطرنج و نصب مبلمان سنگی در این پارک اشاره کرد و افزود: استفاده از متریال سنگ در مبلمان شهری ماندگارتر نسبت به سایر سازه‌های چوبی و فلزی بوده و فضای دیداری پارک را نیز زیباتر می‌کند.

رئیس سازمان سیما، منظر و فضای سبز شهری شهرداری کرج در خصوص آخرین وضعیت پروژه احداث پارک شهید ایرانی در محله حصارک، توضیح داد: پارک شهید ایرانی با دو زمین‌بازی چندمنظوره با وسایل بازی کودکان و تجهیز ۱۰ هکتار آن به مبلمان شهری و فضای سبز و کاشت درختان چندساله و سایه‌گستر به زودی در مدار خدمات‌رسانی به شهروندان قرار می‌گیرد.

به گفته بضاعتی پور، تأمین فضاهای ورزشی، تفریحی و فرهنگی به‌منظور بهتر سپری شدن اوقات فراغت مردم برای مدیریت شهری از اهمیت بالایی برخوردار است، بر همین اساس تحقق این مهم از اولویت‌های سازمان سیما، منظر و فضای سبز شهری شهرداری کرج قرار گرفته است.

رئیس سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی خبر داد؛

نجات جان ۲۱ نفر گرفتار شده در رودخانه کرج

رئیس سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری کرج از نجات جان ۲۱ نفر گرفتارشده در رودخانه کرج توسط نیروهای امدادی خبر داد.

به گزارش پیام آشنا، عباس وحیدی اظهار کرد: روز گذشته در پی تماس تلفنی شهروندان با سامانه ۱۲۵ مبنی بر گرفتار شدن چند خانواده که به علت افزایش دبی آب، هنگام بازگشت از وسط رودخانه گرفتارشده بودند، بلافاصله تیم‌های امداد و نجات سازمان از دو ایستگاه به محل حادثه اعزام شدند.

وی گفت: در این حادثه نیروهای سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری کرج در قالب دو تیم عملیاتی، دو دستگاه خودرو به فرماندهی (مسئول ایستگاه) با بهره‌گیری از تجهیزات نجات و تلاش، جدیت خوشبختانه موفق شدند به افراد گرفتارشده دسترسی پیدا کنند و نفرات را از غرق‌شدگی نجات داده و آن‌ها را به محل امن انتقال دهند.

رئیس سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری کرج گفت: با تلاش تیم امداد و نجات سازمان، ۲۱ نفر در قالب ۵ خانواده (۱۲ نفر آقا و ۹ نفر خانم) گرفتارشده در رودخانه سرجوب حصار، بعد از آبگیر بیلقان نجات یافتند.

رئیس سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری کرج افزود: سامانه ۱۲۵ آتش نشانی به صورت شبانه‌روزی آماده پاسخگویی به هموطنان است و نیروهای عملیاتی این سازمان، در حوادث مختلف آماده امدادرسانی به همشهریان هستند.

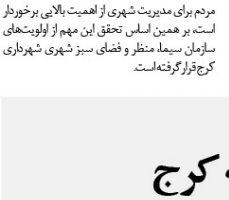

به‌منظور جلوگیری از آشفتگی‌های بصری؛

آیین‌نامه نصب سنگ مزار در بهشت سکینه (س) تدوین و اجرا شد

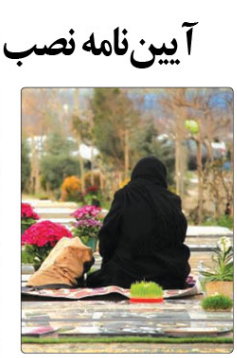

معاون فنی اجرایی سازمان مدیریت آرامستان های شهرداری کرج از تهیه و تدوین آیین‌نامه نصب سنگ مزار در بهشت سکینه (س) خبر داد.

به گزارش پیام آشنا، مجید نورمحمدی اظهار کرد: نصب سنگ مزار در آرامستان بهشت سکینه (س) دارای اشکالاتی بود و بعضا در برخی موارد مشکلاتی در این زمینه به وجود می‌آمد که در این راستا با برگزاری جلسات مختلفی، مقرر شد که آیین‌نامه مربوطه تدوین شود تا مراجعان از سردرگمی خارج شوند.

وی افزود: در قطعات قدیمی آرامستان بهشت سکینه (س) با یک نامه‌نگاری در نصب سنگ قبور، کتیبه، ایجاد باغچه، نصب صندلی با ابعاد و اشکال گوناگون و ... مواجه هستیم که موجب نارضایتی زائرین اهل قبور شده که بطورقطع با راه‌اندازی این سازوکار در قطعات جدید، دیگر خبری از آشفتگی و ناهنجاری بصری نخواهد بود و با ایجاد نظم، یکسان‌سازی‌های لازم انجام خواهد شد.

معاون فنی اجرایی سازمان مدیریت آرامستان های شهرداری کرج گفت: در این راستا آیین‌نامه نصب سنگ مزار با ارائه قوانین و مقررات به صورت مکتوب و اخذ تعهدنامه از خانواده متوفی طراحی شد.

نورمحمدی اعلام کرد: طی بررسی‌های به‌عمل‌آمده تمامی قبور دارای اشکال نامناسب شناسایی و به خانواده‌های متوفی طی مکاتبه رسمی و ارسال پیامک اطلاع‌رسانی شده تا در مهلت قانونی مقرر نسبت به تغییر وضعیت نامتعارف و رفع معایب اقدام کنند.

وی ادامه داد: به‌منظور رعایت حریم قبور و احترام به حقوق شهروندان و رعایت حقوق شهروندی، در این آیین‌نامه حداکثر ابعاد سنگ‌هایی که بر روی قبور باید نصب شود، به اطلاع خانواده‌های عزادار رسیده تا با اطلاعات کافی و جامع اقدام به خرید و نصب سنگ مزار کنند.

معاون فنی و اجرایی سازمان مدیریت آرامستان های شهرداری کرج با اشاره به اینکه نصب سنگ مزار توسط پیمانکار سازمان انجام می‌گیرد، افزود: سنگ‌هایی که خارج از ضوابط موردنظر سازمان نصب شود، جمع‌آوری می‌شوند و تمام تبعات و خسارات وارده بر عهده بستگان متوفی خواهد بود.

نورمحمدی گفت: حک هرگونه تصویر نامناسب و خارج از موازین شرعی همچنین آیات قرآن کریم، اسماء الهی و ذوات مقدسه اهل‌بیت و اشعار یا متون نامتعارف بر سنگ مزار ممنوع است.

شهروندان می توانند برای دریافت و تکمیل فرم آیین‌نامه نصب سنگ مزار به این لینک مراجعه کنند.

عقبگرد عمر مفید ساختمان‌ها

رئیس هیات‌مدیره شرکت آزمایشگاه فنی و مکانیک خاک گفت: عمر مفید ساختمان‌ها از حدود ۳۲ سال به ۲۶ سال کاهش یافته که از دلایل مختلفی همچون مصالح غیراستاندارد، روش‌های اجرای نادرست، طراحی نامناسب و نبود نظارت صحیح نشات می‌گیرد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایسنا، عمر مفید ساختمان‌ها در ایران عقبگرد کرده است. پیش از این احمد خرم، رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان اعلام کرده بود حدود ۵۰ سال قبل، عمر مفید ساختمان‌ها در ایران ۳۰ سال بود که با آمریکا در این زمینه برابری می‌کرد. اما اکنون که آمریکایی‌ها این رقم را به ۱۰۰ سال رسانده‌اند، در ایران عمر مفید ساختمان کاهش پیدا کرده است. آن طور که رئیس هیات‌مدیره شرکت آزمایشگاه فنی و مکانیک خاک گفته است، عمر مفید ساختمانی در ایران که حدود ۳۲ سال بود، در چند سال اخیر به حدود ۲۶ سال کاهش یافته است. اوایل فروردین امسال احمد خرم، رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان گفته بود در صورت وقوع زمین لرزه ۶/۵ ریشتری یا بالاتر در تهران، ۵۰۰ هزار واحد مسکونی تخریب ۱۰۰ درصد می‌شود و بیش از ۱/۵ میلیون تلفات جانی خواهیم داشت. بنابراین باید موضوع کیفیت سازه‌ها را جدی بگیریم و حتما از مجری ذی‌صلاح استفاده کنیم. بر این اساس اخیرا تفاهم‌نامه‌ای بین آزمایشگاه فنی و مکانیک خاک با سازمان نظام مهندسی به امضا رسید که مهم‌ترین هدف آن افزایش عمر مفید ساختمان‌ها به ۵۰ سال است.

مجید گیگیور، رئیس هیات‌مدیره شرکت آزمایشگاه فنی و مکانیک خاک ابراز امیدواری کرد این هدف‌گذاری با اجرای تفاهم مذکور محقق شود و وی خاطرنشان کرد: ظرفیت مناسبی برای ساختمان‌سازی در کشور وجود دارد به طوری که در سال‌هایی که بازار مسکن رونق داشت حدود ۷۵۰ هزار واحد مسکونی توسط بخش خصوصی ساخته می‌شد و در حال حاضر با کاهش رونق در این بازار هم اکنون میزان ساخت واحدهای مسکونی توسط بخش خصوصی به ۴۰۰ هزار پروانه ساختمان رسیده است. رئیس هیات‌مدیره و مدیرعامل شرکت آزمایشگاه فنی و مکانیک خاک ادامه داد با توجه به اهمیت بخش ساختمان در رونق اقتصادی کشور و با توجه به اینکه بخش ساختمان ۳۰ درصد اقتصاد کشور را شامل می‌شود باید تلاش شود تا در جهت استانداردسازی و کیفی‌سازی اقدامات بیشتر و موثرتری انجام شود.

وی از آمادگی شرکت آزمایشگاه فنی و مکانیک خاک در صدور پروانه و ارتقای پروانه و کنترل در حین اجرا خبر داد.

کیانپور توضیح داد: آزمایشگاه فنی و مکانیک خاک امسال ۴۲ هزار ساعت نفر آموزش را برای مهندسان سراسر کشور برنامه‌ریزی کرده است که در تمامی استان‌ها این آمادگی وجود دارد همچنین با توسعه فضای مجازی و برگزاری ویبینارهای مختلف آمادگی برای آموزش مهندسان برای ارتقای پایه و ورود به پایه آزمون وجود دارد.

مدیرعامل شرکت آزمایشگاه فنی و مکانیک خاک ادامه داد: آزمایشگاه فنی و مکانیک خاک بیش از ۱۰۰ دستورالعمل را در بخش‌های مختلف ژئوتکنیک، قیر، آسفالت، بتن و راهسازی، با تولید محتوا کرده یا در تهیه آن همکاری مستقیم داشته است.

نیاز کشور به ۳۵ هزار اتوبوس درون شهری

معاون عمرانی وزیر کشور و رئیس سازمان شهرداری ها و دهیاری های سراسر کشور تقویت حمل و نقل عمومی کشور را مهم‌ترین اولویت سازمان شهرداری ها و دهیاری ها عنوان کرد و گفت: گسترش حمل و نقل عمومی فاکتوری تعیین کننده در کنترل و مدیریت حوزه ترافیک شهری کشور است.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایسنا، شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور امروز با حضور معاون عمرانی وزیر کشور و رئیس سازمان شهرداری ها و دهیاری های سراسر کشور با حضور نمایندگان دستگاه‌ها در محل وزارت کشور با سه موضوع تصویب ضابطه ۸۰۱ دستورالعمل مطالعات طرح جامع حمل و نقل شهری و حومه، بهنگام سازی مشخصات فنی اتوبوس های دیزلی، گازسوز و برقی سامانه های اتوبوسرانی شهری کشور و تشکیل کارگروه فنی سامانه های هوشمند ثبت تردد و تخلف برگزار شد.

مهدی جمالی نژاد معاون وزیر کشور در این جلسه با بیان اینکه تقویت حمل و نقل شهری از مهم ترین برنامه های سازمان شهرداری ها طی سالهای اخیر بوده است، گفت: برای کارآمدی حمل و نقل مسافری درون شهری نیاز به مولفه هایی همچون کاربری آسان، کرایی بلند مدت علری از آلایندگی زیست محیطی منطبق با استانداردهای روز دنیا وجود دارد.

وی با اظهار این مساله که امروز حمل و نقل عمومی کشور نیاز به ساماندهی قوی تر دارد، گفت: ضروری است نوسازی و توسعه ناوگان با بهنگام سازی فنی مطابق با سیاست های اقتصادی کلان کشور، همراه گردد.

رئیس سازمان شهرداری ها و دهیاری های سراسر کشور در ادامه صحبت هایش با اشاره به اینکه بازسازی حمل و نقل عمومی کشور یک نیاز جدی است، گفت: در حال حاضر بخش اعظم دستگاههای اتوبوس و مینی بوس درون شهری به بازسازی و نوسازی نیاز دارد. ظرفیت موجود دستگاههای اتوبوس در کشور حدود ۲۰ هزار دستگاه است که نیاز کلی کشور ۳۵ هزار دستگاه است و برای همین گسترش و تقویت حمل و نقل عمومی مورد توجه بیشتری قرار گیرد.

براساس گزارش پایگاه اطلاع رسانی وزارت کشور، موضوع بحث اتوبوس های برقی از دیگر محورهای جلسه امروز بود و در این خصوص این مساله مورد بررسی اعضا قرار گرفت که امروز استفاده از اتوبوس های برقی در همه کشورهای دنیا مرسوم بوده و لازم است این موضوع در تقویت حمل و نقل عمومی شهری کشور به خاطر کاهش الایندگی و افزایش بهره وری مورد توجه قرار گیرد.

اتوبوس های برقی به نسبت اتوبوس های دیزلی و گازوئیل سوز طول عمر بیشتری دارند. عمر این اتوبوس ها ۲۰ سال است. موضوع بعدی نشست امروز استفاده از تجهیزات و سامانه های هوشمند برای کنترل و مدیریت ترافیک شبکه شهری و جاده ای بود و مقرر شد با هماهنگی های به عمل آمده با ناجا از این ظرفیت در تقویت کاهش بار ترافیکی شهری و جاده ای کشور استفاده شود.

جزئیات آیین نامه تزریق واکسن کرونا به رانندگان تاکسی

اولویت تزریق با رانندگان تاکسی فعال پایتخت

مدیرعامل سازمان تاکسیرانی تهران جزئیات آیین نامه اجرایی تزریق واکسن کرونا برای رانندگان تاکسی را تشریح کرد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایسنا، روشنی با بیان اینکه پنجشنبه گذشته در مراسم افتتاح ایستگاه مترو که با حضور رئیس جمهور به صورت آنلاین برگزار شد از وی درخواست کردیم که واکسن رانندگان حمل و نقل عمومی به ویژه رانندگان تاکسی را مورد توجه قرار دهند، گفت: رئیس جمهور نیز قول داد که این مهم به زودی انجام شود.

وی با بیان اینکه با توجه به قول رئیس جمهور آیین نامه اجرایی برای نحوه تزریق واکسن به رانندگان تاکسی تهیه کردیم، ادامه داد: براین اساس اولویت تزریق واکسن با رانندگان فعالی است که پروانه کار دارند و مشغول به فعالیت هستند. مدیرعامل سازمان تاکسیرانی با بیان اینکه براساس سن، سابقه بیماری و سابقه کار، واکسن به رانندگان تاکسی تعلق می گیرد، گفت: در حال حاضر بیش از یکصد هزار راننده تاکسی در تهران فعال هستند که متاسفانه بیش از ۴۵۰ نفر از آنها به دلیل ابتلا به کرونا جان خود را از دست دادند.

روشنی افزود: اولویت با رانندگان فعال دارای پروانه است، چرا که برخی از رانندگان با این که پروانه فعالیتشان منقضی شده اما برای تمدید آن مراجعه نکردند.

گردشگری

برخورد باخت-باخت با پارک‌های ملی

پارک‌های ملی به عنوان مناطق حفاظت‌شده، تحت محدودیت‌هایی برای دسترسی گردشگران قرار دارد یا این منطق که «ورود آزاد» به این فضاها مشکلاتی را برای حیات وحش ایجاد می‌کند. این نوع مواجهه، هم به پارک‌های ملی آسیب وارد کرده و هم فقر محیط‌های طبیعی مخصوص گردشگری را رقم زده است. یک الگوی آمریکایی برد-برد برای نحوه اداره پارک‌های ملی وجود دارد

به گزارش پیام آشنا به نقل از دنیای اقتصاد، در ماه می ۲۰۲۱ یعنی از یازدهم اردیبهشت تا دهم خرداد امسال پارک ملی یلواستون آمریکا نیم میلیون بازدیدکننده داشت که نسبت به سال ۲۰۱۹ افزایش ۱۱ درصدی را نشان می‌دهد (سال ۲۰۲۰ از آن رو در این مقایسه لحاظ نمی‌شود که تا هجدهم ماه می این سال به‌واسطه شیوع کرونا پارک بسته بود). هزینه ورودی یلواستون ۸۰ دلار و تردد‌ها هم هر کدام ۳۵ دلار است و ۷۰۰ دلار می‌رسد. در مقابل در ایران با وجود طرح مدیریت پارک‌های ملی، پناهگاه‌های حیات‌وحش، مناطق حفاظت‌شده و... همچنان برنامه مدونی برای گردشگری وجود ندارد. برخی کارشناسان محیط‌زیست و حیات‌وحش معتقدند در آمریکا عزم و خرد جمعی برای راه‌اندازی گردشگری بر حفظ طبیعت، افزایش آگاهی عمومی و کسب درآمد برای تامین هزینه‌های پارک‌های ملی وجود دارد، موضوعی که در ایران هنوز شکل نگرفته و همین سبب شده تا معرفی هر منطقه‌ای به عنوان مقصد گردشگری در مدت زمانی کوتاه شاهد تخریب آن باشیم.

این درحالی است که رضا گلچانی کارشناس حیات وحش از دانشگاه داکوتای جنوبی به «دنیای اقتصاد» می‌گوید: پارک ملی یلواستون تنها نیم میلیون نفر در یک ماه گردشگر دارد درحالی که ما به بهانه ظرفیت برد، گردشگری و طبیعت‌گردی را در مناطق به‌طور کامل ممنوع کرده‌ایم. در یلواستون طراحی اصولی و همه‌گام با طبیعت از طریق تریل‌ها انجام شده تا امنیت و راحتی گردشگران با حداقل آسیب به زیستگاه‌های حیات وحش فراهم شود.

او می‌گوید: حدود دو قرن از تاسیس این پارک ملی می‌گذرد دهها دولت با رویکردهای متفاوت آمدند‌اند، بحران‌های اقتصادی متعدد، تقابل‌ها و انقلاب صنعتی اتفاق افتاده‌اند اما حتی یک وجب از عرصه‌های آن تغییر کاربری نیافته است. آن هم با وجود اینکه معادن غنی از عناصر مختلف در این پارک وجود دارند! هیچ طبیعت‌دوستی جاش را برای حفاظت از این پارک از دست نداده است! هیچ محیط‌بانی سینه‌اش را در برابر گلوله شکارچی غیرمجاز سپر نکرده است! همه اینها به‌واسطه پشتوانه حفاظتی است که از مدیریت علمی گردشگری پایدار در این پارک ملی حاصل شده است!

گفته‌های گلچانی درحالی است که همچنان گروهی از فعالان و کارشناسان محیط‌زیست نگرانی‌های جدی از باز شدن درهای مناطق چهارگانه به روی گردشگران دارند. آنها به عنوان کسانی که سال‌ها در سفر بوده و از بخش‌های قابل توجهی از مناطق تحت مدیریت سازمان حفاظت محیط‌زیست و سایت‌های گردشگری دیدن کرده‌اند معتقدند گردشگری تنها به تخریب این مناطق منجر شده است. آنها می‌گویند نمی‌توان روی این گزینه ریسک کرد در مقابل بهتر است شروع گردشگری در قرق‌های اختصاصی که در آنها جمعیت‌های حیات‌وحش هم وجود دارد باشد. زیرا تجربه سیلان، دماوند، دریاچه گهر، بیابان لوت و... نشان داده که تصمیم‌های شتابزده در این زمینه جبران‌ناپذیر خواهد بود. این کارشناس حیات‌وحش ضمن موافقت با برخی از این استدلال‌ها عنوان می‌کند: از همین روست که بر بخش علمی ماجرا تاکید فراوان می‌کنم. ما برای رسیدن به شرایط مطلوب راه زیادی را در پیش داریم! اما مهم‌ترین و اولین قدم این است که از خودمان شروع کنیم و ترس از توسعه گردشگری پایدار را در ذهن خودمان کنار بگذاریم و به فکر چاره و راه‌حل بیفتیم. هدف‌گذاری و برنامه‌ریزی کنیم و افق آینده را مشخص کنیم و اولا باشد به اینکه حفاظت از حیات وحش به‌معنای تقابل نیست. می‌افزاید: در ایران حفاظت از حیات وحش تبدیل به تقابل بین مردم و سازمان شده است! مردم تبدیل به مهاجم و سازمان تبدیل به یک نیروی دفاعی شده است! این درست نیست. طبیعت و حق بهره‌مندی پایدار از آن، حق مسلم مردم است. وظیفه متولیان مدیریت این بهره‌مندی برای پایدار ماندن طبیعت برای نسل فعلی و نسل‌های آینده است نه دور نگه داشتن مردم از طبیعت! در مقابل این گفته‌ها منتقدان به تجربه اقامتگاه‌های بوم‌گردی اشاره می‌کنند. آنها معتقدند طی هفت، هشت سال گذشته با همین عنوان تعداد اقامتگاه‌های بوم‌گردی با تعریف اکولوژ از حدود ۳۰۰ تا ۴۰۰ عدد به بیش از ۱۷۰۰ تا ۱۸۰۰ عدد رسیده است. درحالی که اقامتگاه‌های استاندارد تعدادشان بسیار اندک است. به واقع چند اقامتگاه هستند که از طبیعت و داشته‌های فرهنگی منطقه خود حفاظت کرده یا عزمی برای انجام آن دارند؟ حال چطور می‌شود مناطقی را که دهها حفاظت شده و برای آنها محیط‌بانان جان خویش را فدا کرده‌اند به راحتی در اختیار عموم گذاشت؟ گلچانی چنین کلیشه‌هایی را به عدم مدیریت یکپارچه و هماهنگ مرتبط می‌داند. او می‌گوید: سیاست اصلی متولیان کماکان ممنوعیت مطلق است اگر چه به‌طور موردی در برخی مناطق مدیران محلی کارهای ارزشمندی انجام داده‌اند. جامعه دانشگاهی هم با اتکا نه بر نبود ظرفیت برد گردشگری، تلاش چندانی در امر تحقیقات در مورد الزام و نحوه توسعه گردشگری پایدار نمی‌کند و طرح‌های جامع مناطق تنها توجیهی هستند برای ممنوع کردن هرگونه فعالیتی در مناطق. از این روست که باید هدف‌گذاری‌هایمان را اصلاح کرده و از حفاظت علیه مردم به حفاظت برای مردم برسیم.

او با تاکید بر کم‌کاری جامعه دانشگاهی و علمی می‌افزاید: در وضعیت فعلی حفاظت از حیات وحش و عرصه‌های طبیعی باید نقد و بررسی و برای بهبود آن برنامه‌ریزی شود. سالیان سال است که دانشگاهیان به‌واسطه عدم استقلال از بدنه دولت، اگر نظری مخالف رویه موجود دارند یا سکوت و قهر یا اینکه تلاش می‌کنند همگام با موج احساسی بخشی از جامعه مدنی برای مخالفت با برنامه‌های مختلف، به توجیهات مربوط به ممنوع کردن هرگونه بهره‌مندی از طبیعت رنگ و بوی علمی بدهند! درحالی که اکسیر علم در پیدا کردن راه‌حل سوم نهفته است! راه‌حلی که نه یک مدیر به یک فرد کردن راه‌حل را بتواند به آن برسد. راه‌حلی که در نگاه اول ممکن است غیرممکن به‌نظر برسد اما نقش علم تبدیل غیرممکن‌ها به ممکن‌ها است.